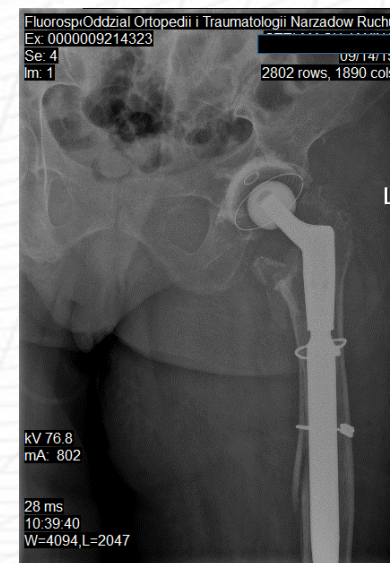

VI Wierzejewskiego Symposium Stawu Biodrowego

19-20 października 2018
Warszawa

Biomechaniczne aspekty zespołów złamań okołoprotezowych kości udowej – stabilizacja wewnętrzna czy rewizja trzpienia ?

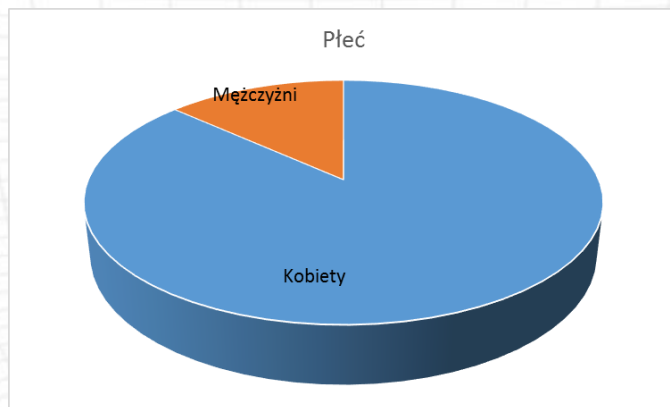
Kopeć K., Kusz D., Wojciechowski P.,
Nowak M., Dudko S.

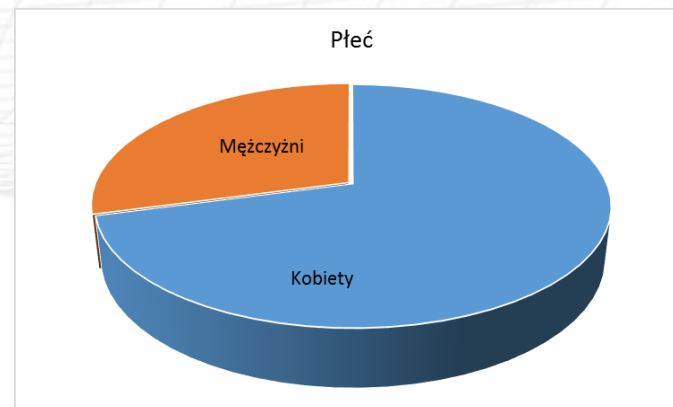
- Oczekuje się, że do 2030 roku wzrośnie liczba wykonywanych endoprotezoplastyk stawu biodrowego o 174%, a zabiegów rewizyjnych o 137%.
- Rejestr Australijski szacuje występowanie złamań okołoprotezowych na poziomie 10%.
- Wg rejestru fińskiego średnie ryzyko wystąpienia złamania okołoprotezowego wynosi 18,36 na 10 000 osób na rok.
- Wg rejestru szwedzkiego wystąpienie złamania w okresie 10-letnim po zabiegu jest szacowane od 0,07% dla pacjentów o niskim ryzyku do 2,25% dla pacjentów o ryzyku wysokim.

- W obliczu tych statystyk oceniliśmy w Katedrze Klinice Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu GCM w Katowicach złamania okołoprotezowe w latach 2002-2015.
- 72 złamania okołoprotezowe późne, 51 K, 21 M (49-95 lat).
- 105 złamań śródoperacyjnych, 91 K, 14 M (30-83 lat).

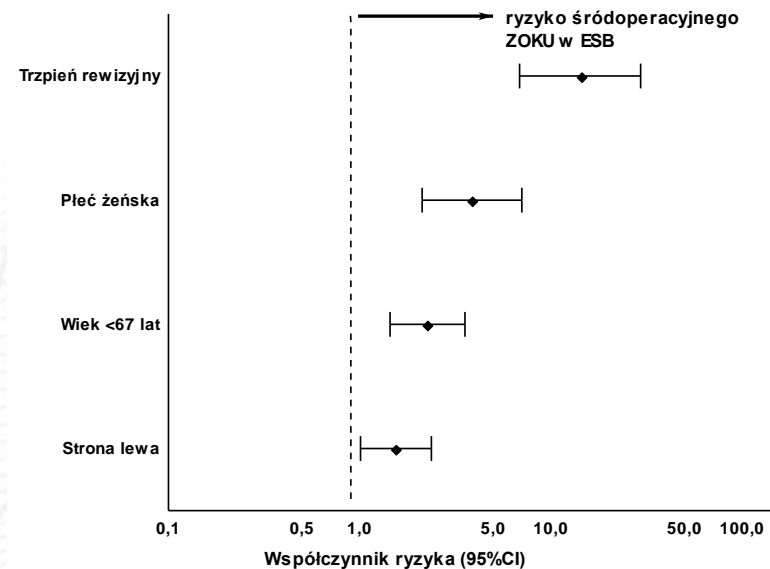

Śródoperacyjne

Późne

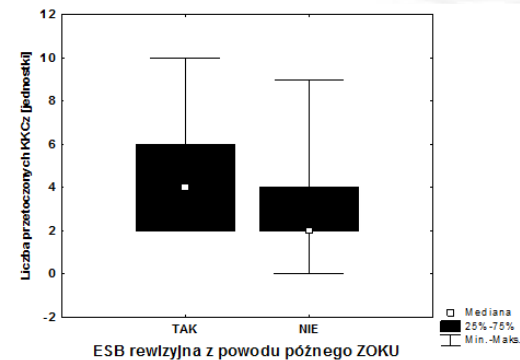
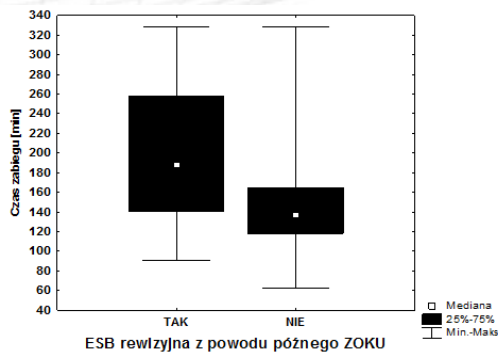
- Określiliśmy czynniki zwiększonego ryzyka wystąpienia śródoperacyjnego złamania okołoprotezowego kości udowej potwierdzono w analizie jednowariantowej
 - płeć: kobiety ($p=0,00002$),
 - wiek: pacjenci młodszy ($p=0,047$),
 - wiek poniżej 67 rż ($p=0,03$),
 - zabieg rewizyjny ($p=0,047$),
 - zastosowanie implantu rewizyjnego ($p<0,00001$),
 - zastosowanie implantu niecementowanego ($p=0,02$),
 - wtórna postać CHZSB rozwijającą się na podłożu rozwojowej dysplazji lub złamania ($p=0,00009$).

Czynnik ryzyka	Iloraz szans (95% przedział ufności)	p
Rodzaj trzpienia rewizyjny (vs. pozostałe)	14,29 (6,85-29,41)	<0,00001
Płeć żeńska	3,86 (2,12-7,04)	0,00001
Wiek <mediany (<67 lat)	2,26 (1,44-3,55)	0,0004
Strona lewa	1,55 (1,01-2,37)	0,04

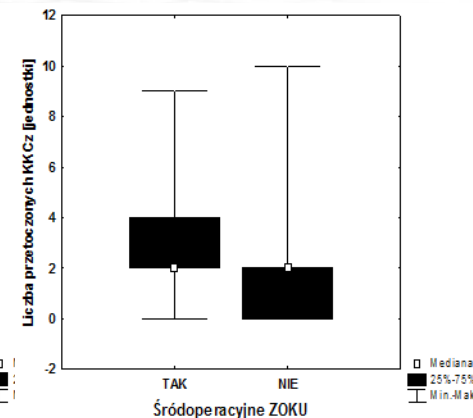
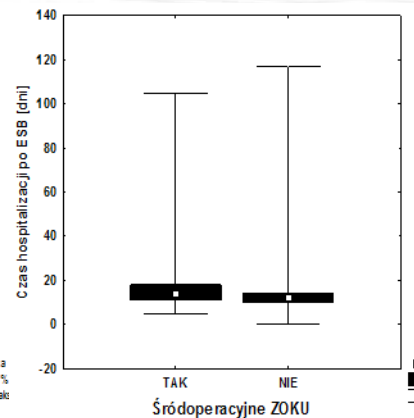
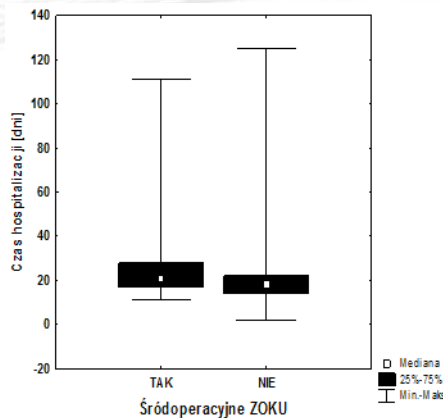
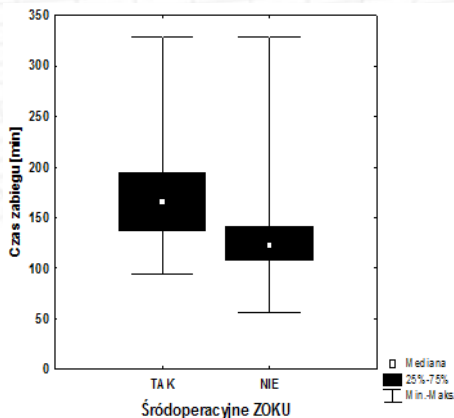
- Ocena różnic w przebiegu leczenia szpitalnego chorych po rewizyjnej endoprotezoplastyce stawu biodrowego z powodu **późnego ZOKU** w porównaniu do innych przyczyn rewizji.

	ESB rewizyjna z powodu pooperacyjnego ZOKU mediana (zakres)	ESB rewizyjna z innych wskazań mediana (zakres)	p
Czas zabiegu (min)	188,5 (91-328)	137 (62-328)	0,02
Czas hospitalizacji (dni)	23,5 (10-95)	21 (7-125)	0,12
Czas pooperacyjny (dni)	14,5 (7-89)	14 (2-117)	0,14
Ilość przetoczonyj krwi (jednostki KKCz)	4 (2-10) 4,6 (+/-2,5)	2 (0-9) 3,2 (+/-2,2)*	0,03

- Ocena różnic w przebiegu leczenia szpitalnego chorych po endoprotezoplastyce stawu biodrowego z i bez **śródooperacyjnych ZOKU**.

	Ze złamaniem śródooperacyjnym mediana (zakres)	Bez złamania śródooperacyjnego mediana (zakres)	p
Czas zabiegu (min)	166 (94-328)	123 (56-328)	<0,00001
Czas hospitalizacji (dni)	21 (11-111)	18 (2-125)	<0,00001
Czas pooperacyjny (dni)	14 (5-105)	12 (0-117)	<0,00001
Ilość przetoczonych krwi (jednostki KKCz)	2 (0-9) 3 (+/-2)*	2 (0-10) 1,6 (+/-1,8)*	<0,00001

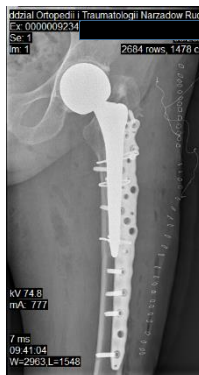
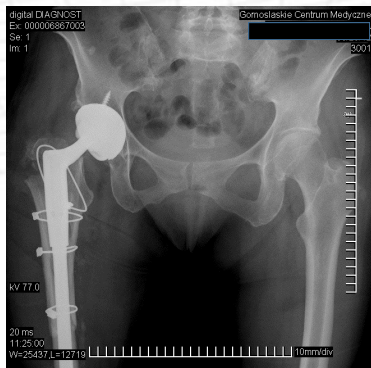
- Metody leczenia złamań śródoperacyjnych.

Metoda leczenia		Brak implantu	Pętle lub kable	Popręg Webera	Suma N (%)
Liczba chorych N (%)		41 (39)	61 (58,1)	3 (2,9)	105 (100)
Liczba chorych - typ złamań wg klasyfikacji Vancouver	Typ A 2	19	22	0	41 (39)
	Typ A 3	13	19	3	35 (33,3)
	Typ B 1	1	1	0	2 (1,9)
	Typ B 2	4	7	0	11 (10,5)
	Typ B 3	4	12	0	16 (15,2)

- Metody leczenia złamań późnych.

Metoda leczenia		Niecementowany trzpień rewizyjny (z kablami)	Cementowany trzpień rewizyjny (z kablami)	Płyta	Trzpień rewizyjny i płyta	Gwóźdź odkolano wy	Brak implantu	Leczenie zachowawcze	SUMA
Liczba chorych N (%)		24 (33,33%)	9 (12,5%)	23 (31,94%)	5 (6,94%)	2 (2,78%)	3 (4,17%)	6 (8,33%)	72 (100%)
Liczba chorych - typ złamań wg klasyfikacji Vancouver	A	3						2	5 (9,94%)
	B1	2		9	1				12 (16,67%)
	B2	6	2	5	1			3	17 (23,61%)
	B3	13	7	7	3	1	3		34 (47,22%)
	C			2			1		4 (5,56%)

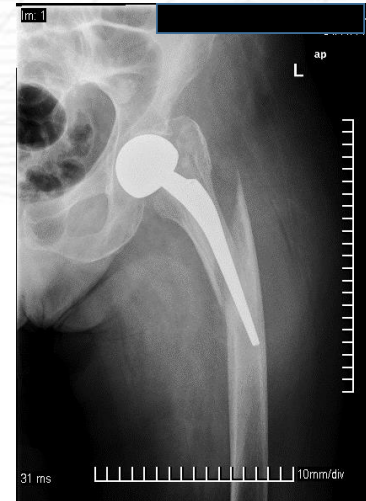
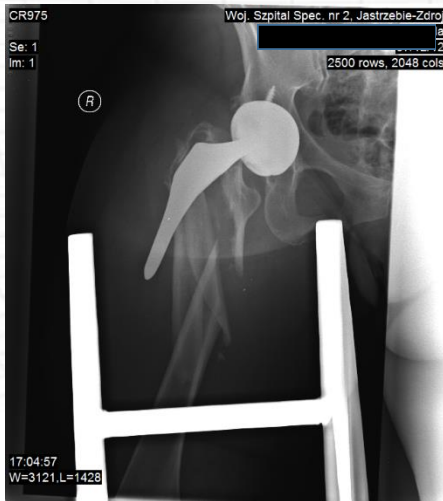
Analiza

- Wyniki leczenia złamań późnych są niezadawalające pomimo stosowania skomplikowanych metod operacyjnych.
- Lepsze wyniki uzyskali pacjenci, u których zastosowano proste metody zespołów, jednak przede wszystkim ze względu na obecność stabilnego implantu.

	Śródoperacyjne ZOKU w zabiegu pierwotnym	Brak ZOKU w zabiegu pierwotnym	Śródoperacyjne ZOKU w zabiegu rewizyjnym	Brak ZOKU w zabiegu rewizyjnym	Późne ZOKU	ESB rewizyjna z innych wskazań
Skala Harrisa – wynik ilościowy (mediana, zakres)	84 (19-100)	85 (27-100)	80 (26-97)	52 (8-98)	50 (13-82)	68 (8-80)
Skala Harrisa – wynik jakościowy N	47	222	12	37	9	40
bardzo dobry N (%)	17 (36,2)	82 (36,9)	1 (8,3)	2 (5,4)	0	3 (7,5)
dobry N (%)	8 (17)	56 (25,2)	4 (33,3)	6 (16,2)	2 (22,2)	8 (20)
dostateczny N (%)	6 (12,8)	35 (15,8)	3 (25)	6 (16,2)	0	9 (22,5)
zły N (%)	16 (34)	49 (22,1)	4 (33,3)	23 (62,2)	7 (77,8)	20 (50)
Objaw Trendelenburga-Duchenne'a N	47	211	12	36	9	39
ujemny N (%)	38 (80,9)	182 (86,3)	5 (41,7)	14 (38,9)	2 (22,2)	17 (43,6)
dotatni N (%)	9 (19,2)	29 (13,7)	7 (58,3)	22 (61,1)	7 (77,8)	22 (56,4)
Skala Bealsa i Towera	44	194	12	36	10	38
bardzo dobry N (%)	28 (63,6)	156 (76,5)	4 (33,3)	10 (27,8)	3 (30)	11 (29)
dobry N (%)	10 (22,7)	31 (15,2)	4 (33,3)	13 (36,1)	2 (20)	15 (39,5)
zły N (%)	6 (13,6)	17 (8,3)	4 (33,3)	13 (36,1)	5 (50)	12 (31,6)

Pytania

- Czy mamy umiejętności ?
- Czy znamy algorytm postępowania ?
 - Czy mamy do czynienia ze stabilnym trzpieniem?
 - Czy mamy dobrą jakość kości?
 - Czy mamy odpowiednie instrumentarium i implanty?

- Klasyfikacja Vancouver złamań śródoperacyjnych.

	TYP A Bliższa przynasada kości udowej - okolica krętarzowa	TYP B Trzon kości udowej w okolicy trzpienia i końca protezy	TYP C Trzon kości udowej poniżej dystalnego końca trzpienia protezy
Podtyp 1 Perforacja kości udowej	A 1	B 1	C 1
Podtyp 2 Linijne pęknięcie bez przemieszczenia odłamów	A 2	B 2	C 2
Podtyp 3 Przemieszczone niestabilne złamanie	A 3	B 3	C 3

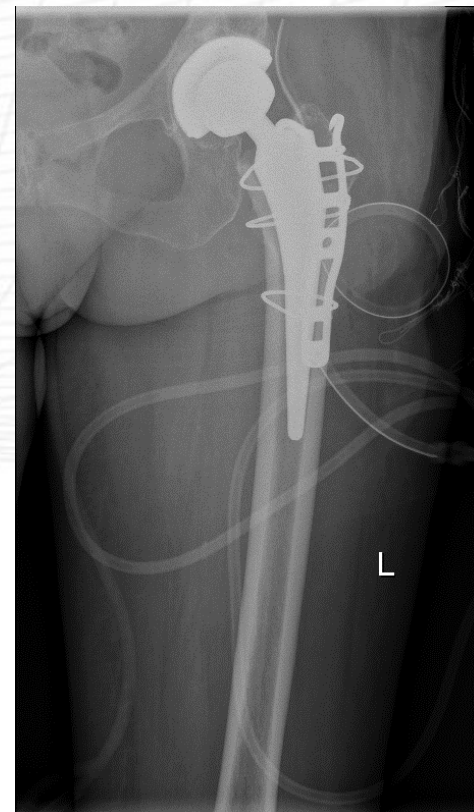
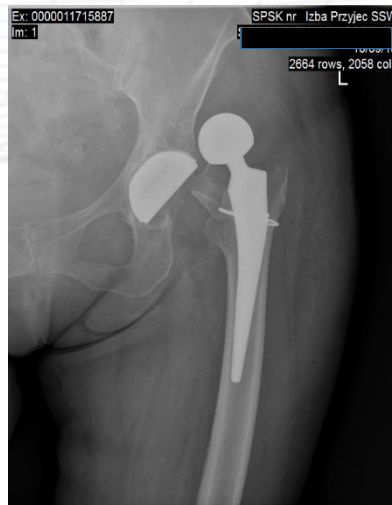
Algorytm postępowania

- Klasyfikacja Vancouver złamań późnych.

TYP I PODTYP	LOKALIZACJA I CHARAKTERYSTYKA ZŁAMANIA
TYP A	
A G	Złamanie krętarza większego
A L	Złamania krętarza mniejszego
TYP B	
B 1	Złamanie wokół trzpienia oraz jego końca: trzpień stabilny
B 2	Złamanie wokół trzpienia oraz jego końca: trzpień obluzowany
B 3	Złamanie wokół trzpienia oraz jego końca: trzpień obluzowany oraz ubytki kostne
TYP C	Złamanie dystalnie od końca trzpienia

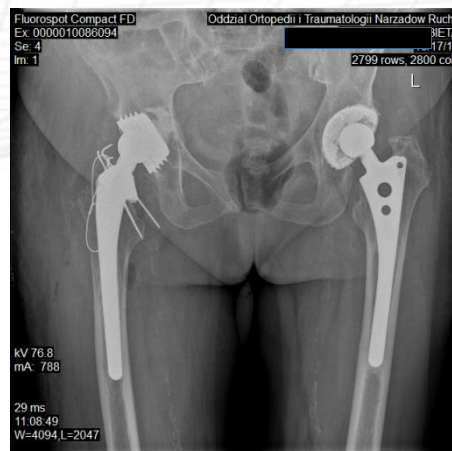
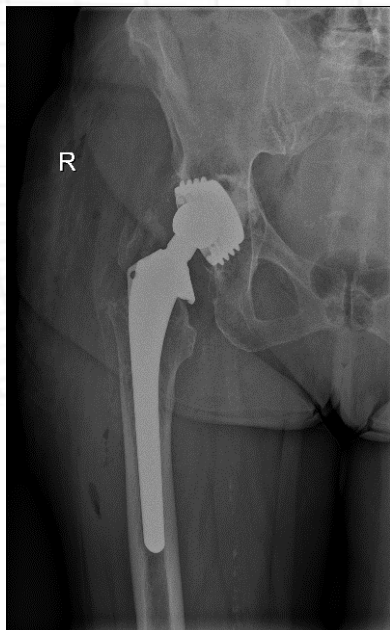
Vancouver A G/ A L

- Złamania późne w okolicy krętarza większego A G i mniejszego A L.
- W złamaniach nieprzemieszczonych można zastosować leczenie zachowawcze z odciążeniem około 6 – 8 tyg.
- W przypadku zespolenia stosuje się standardowy dostęp operacyjny przy przemieszczeniach do 2 cm.

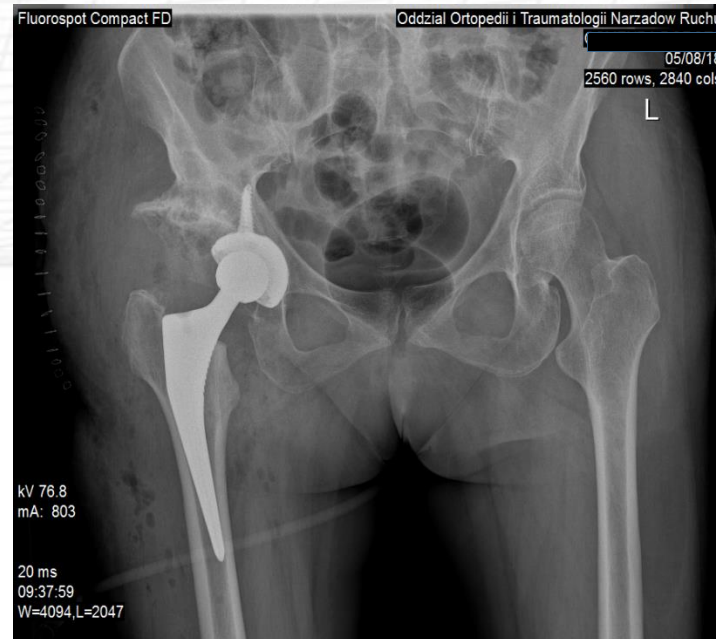
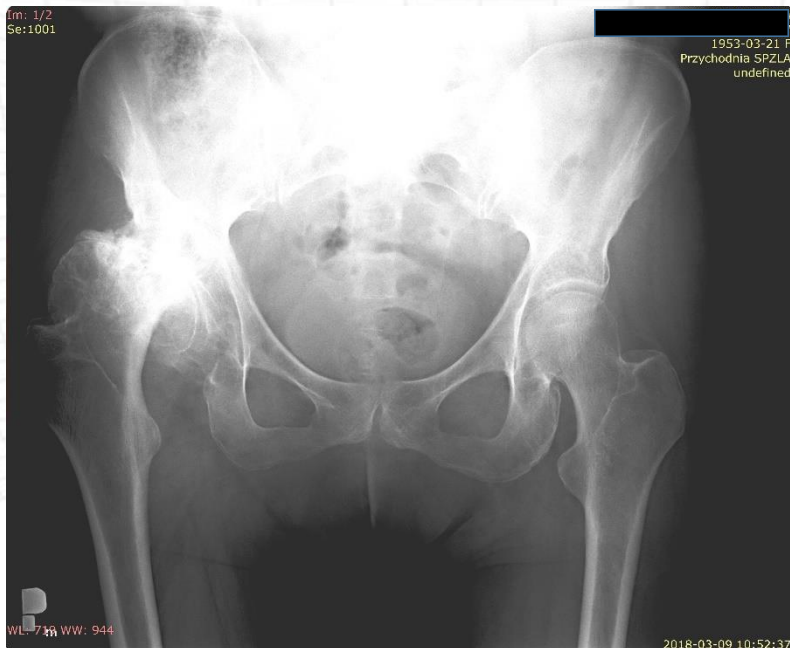
Vancouver A G/ A L

- Nawracające zwichnięcia endoprotezy stawu biodrowego ze zużyciem wkładu PE i późnym złamaniem krętarza większego typ A G.
- Rewizja wkładu panewki i niestabilne zespolenie krętarza większego.
- Chora leczona z powodu ukąszenia przez kleszcza okolicy przyśrodkowej kolana.

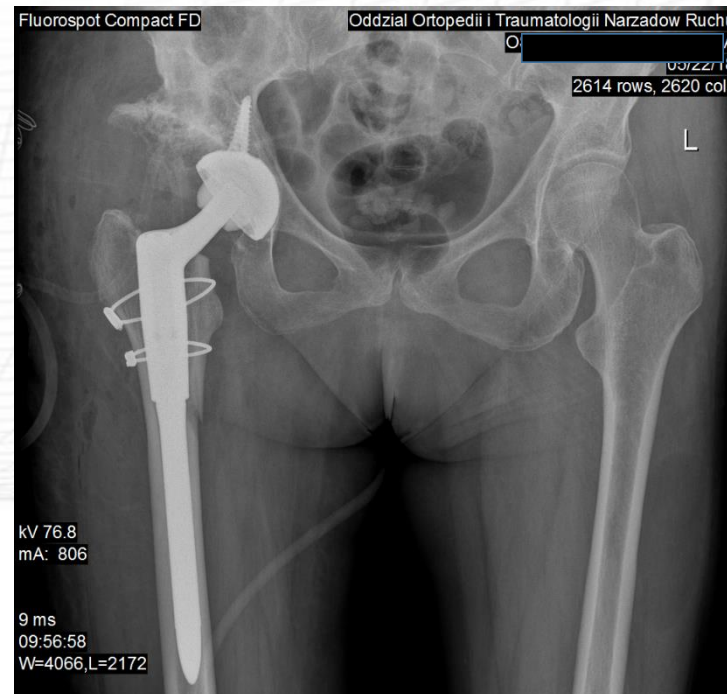
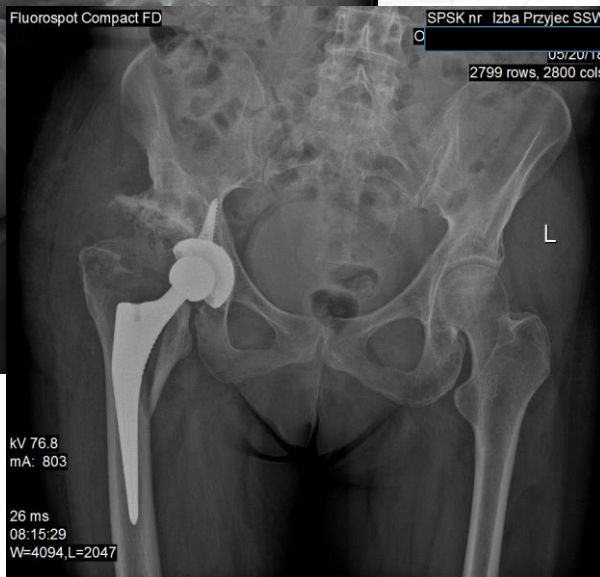
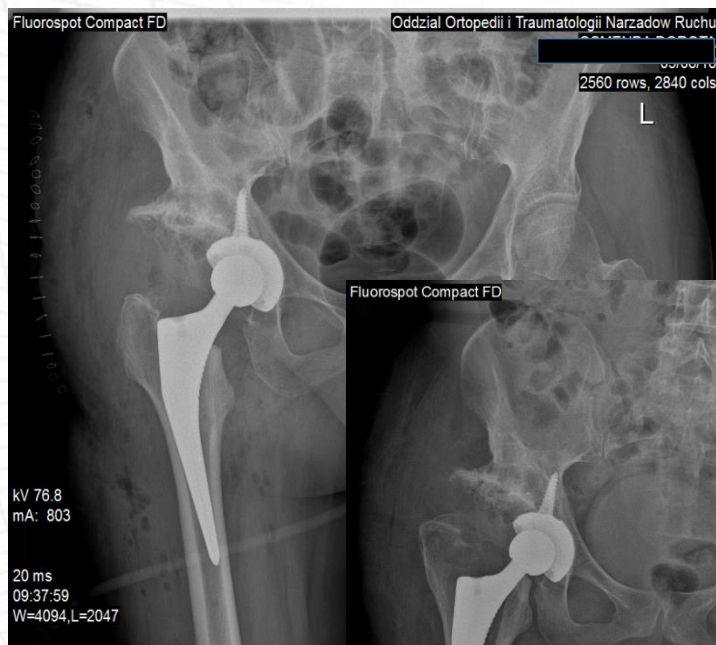
Vancouver A 1/ A2

- Złamania śródoperacyjne okolicy przynasady i okolicy krętarzowej kości udowej.
- Złotym standardem jest zespolenie złamania przy pomocy pętli drutu, kabla, czy płyty.
- Ryzyko w przypadku nierozpoznanych lub niezaopatrzonych śródoperacyjnie złamań.

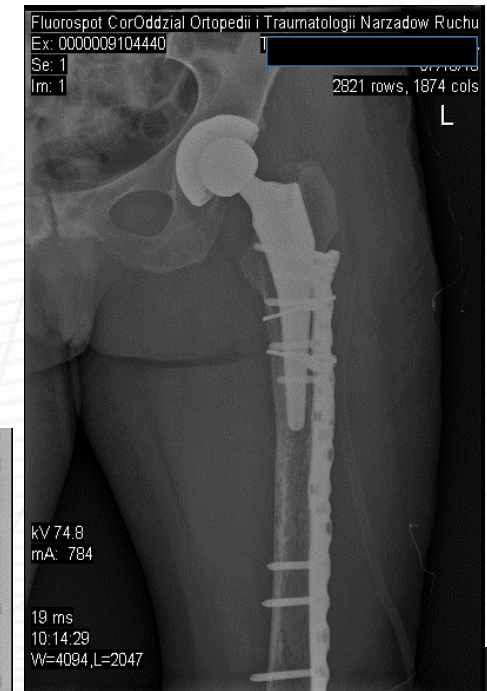
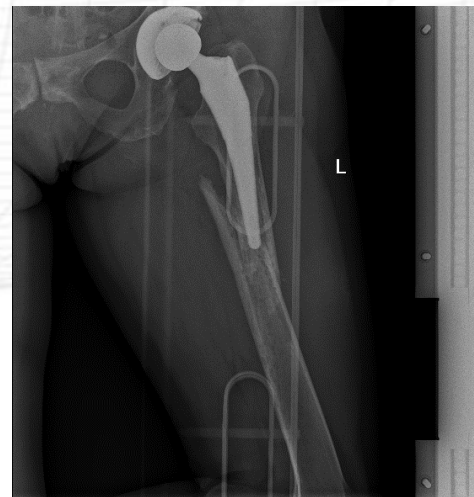
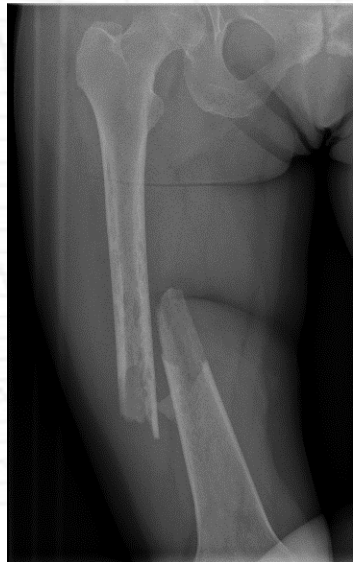
Vancouver A 1/ A2

- Ryzyko w przypadku nierozpoznanych lub niezaopatrzonych śródoperacyjnie złamań.

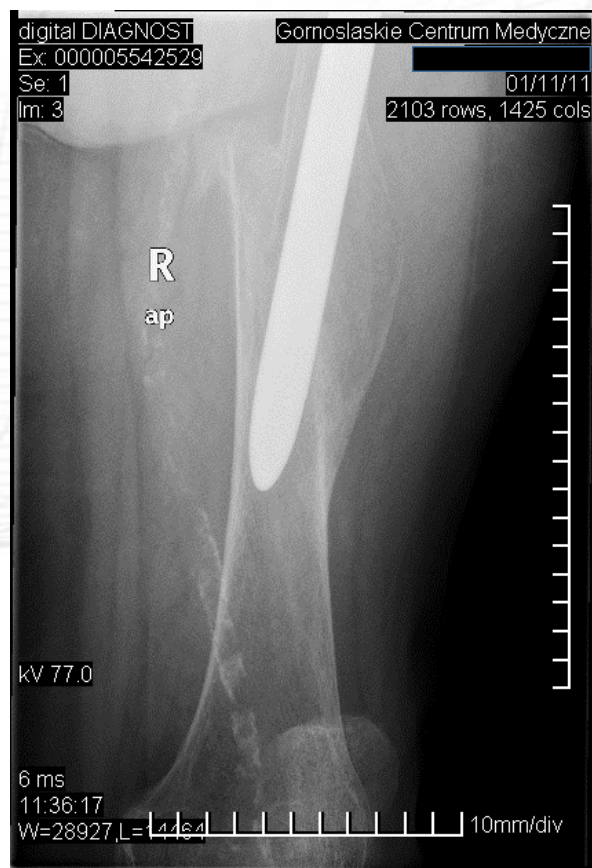
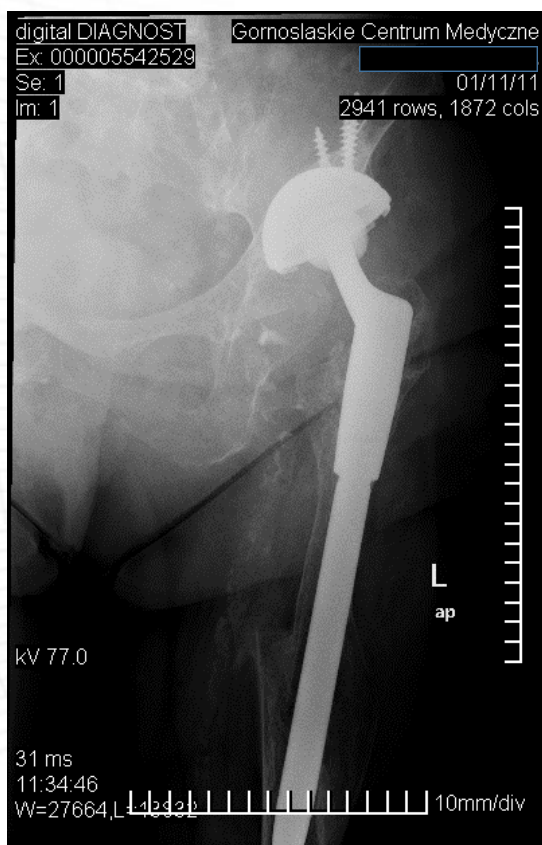
Vancouver B1

- Złamanie okolicy 1/3 dalszej trzpienia endoprotezy ze stabilnym trzpieniem.
- Złoty standard to otwarta repozycja i stabilna osteosynteza płytą i kablami.

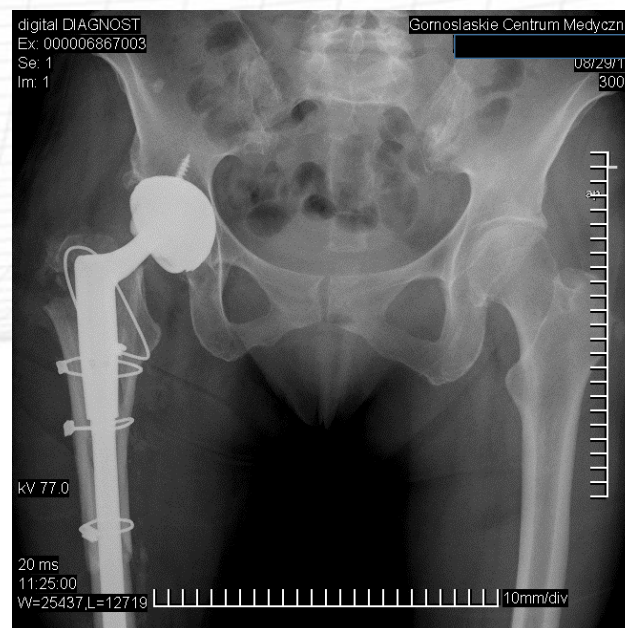
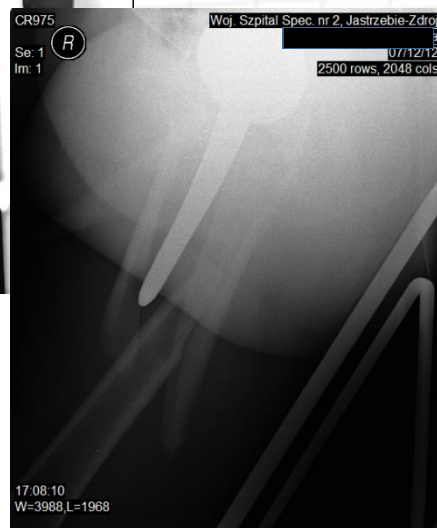
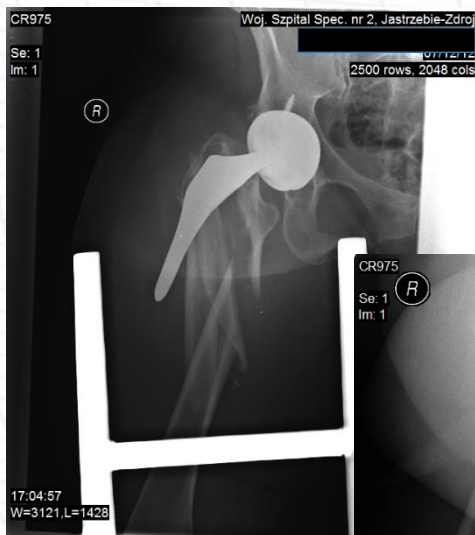
Vancouver B1

- W rzadkich przypadkach i przeciwwskazaniach do leczenia operacyjnego leczenie zachowawcze.

Vancouver B2

- Złamanie z obluzowanym trzpieniem i dobrym podłożem kostnym.
- 2 cele: wygojone złamanie ze stabilnym trzpieniem endoprotezy.
- Uzyskujemy poprzez by-pass złamania trzpieniem rewizyjnym bezcementowym: modularnym porowatym cylindrycznym lub karbowanym stożkowym (TMFT).

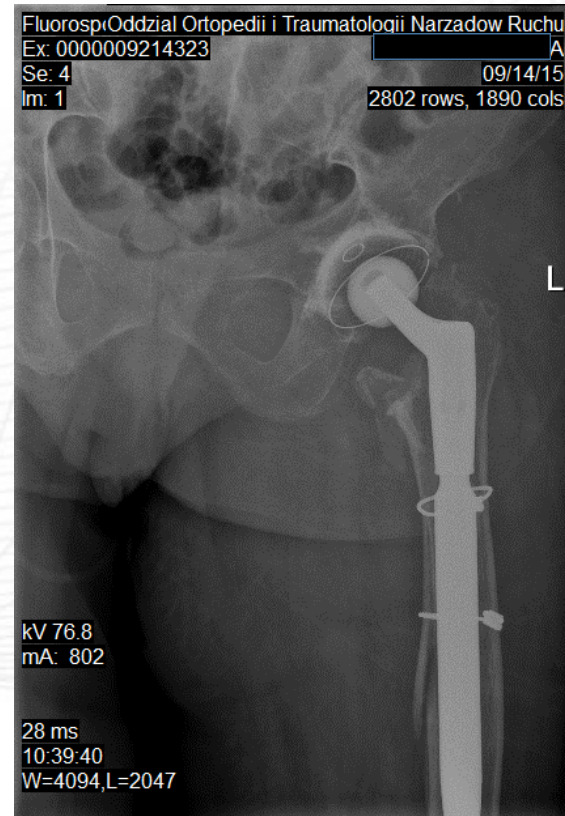
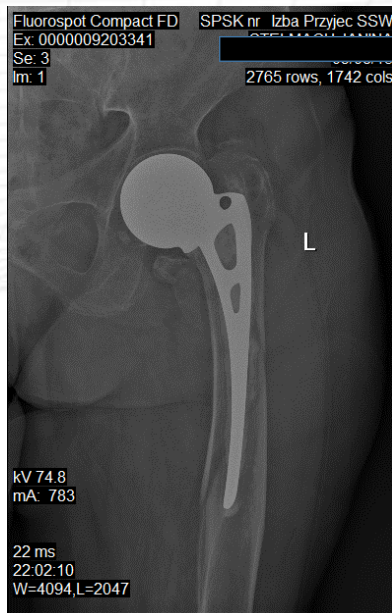
Vancouver B2

- Trzpienie TMFT charakteryzują się lepszymi wynikami w zakresie mniejszej ilości złamań śródoperacyjnych, natychmiastową stabilnością, mniejszym ryzykiem zjawiska „stress shielding” i bólem uda na końcu trzpienia.
- Po usunięciu obluzowanego trzpienia zaleca się profilaktyczny cerclage na wysokości około 1 cm poniżej złamania przed implantacją trzpienia rewizyjnego.
- Odłamek bliższy stabilizuje się przy pomocy 2 – 3 kabli techniką małoinwazyjną.
- Ważniejsze jest prawidłowe unaczynienie odłamku bliższego niż anatomiczna repozycja złamania.

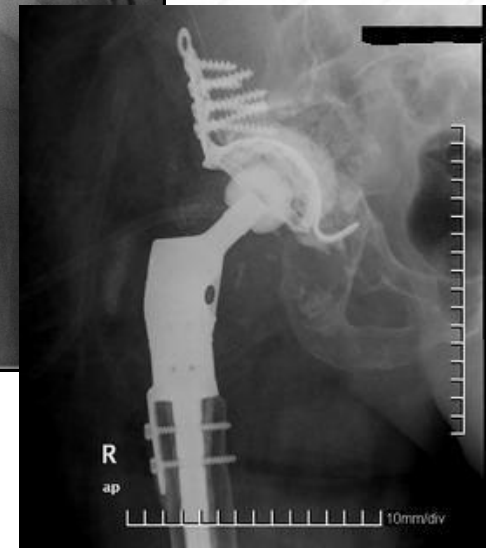
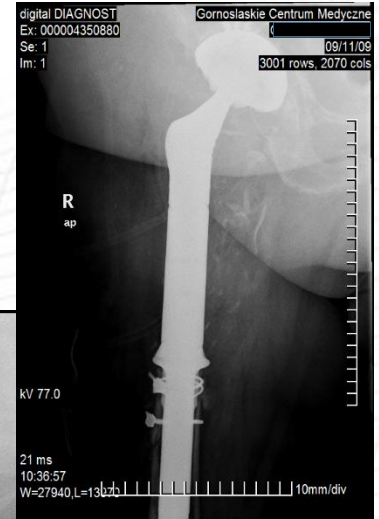
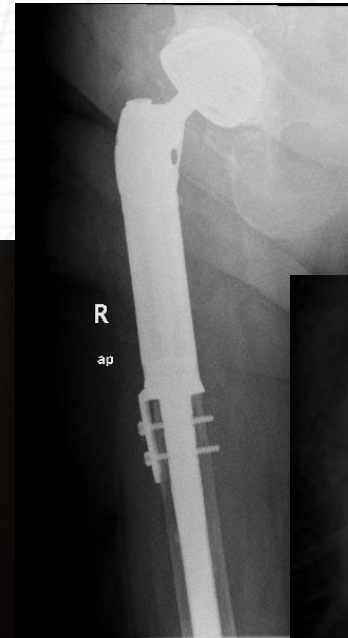
Vancouver B3

- Złamanie z obluzowanym trzpieniem i podłożem kostnym złej jakości.
- Zastosowanie zyskują impaktowane przeszczepy kostne przy dużych ubytkach, z zachowaną ciągłością przynasady - (Paprosky II i III) z trzpieniami średnicy 17mm i więcej.

Vancouver B3

- Zastosowanie alograftów poprawia stabilność trzpienia jednak wiąże się z ograniczoną możliwością wgojenia, ryzykiem resorpcji oraz infekcji.
- U pacjentów małowymagających, przy dużych ubytkach kości procedurą ratunkową są trzpienie poresekcyjne.

Vancouver C

- Złamania poniżej stabilnego trzpienia endoprotezy.
- Złotym standardem jest otwarta repozycja i zespolenie wewnętrzne.

Vancouver C

- Zespolenie płytą i śrubami jest możliwe o ile złamanie jest co najmniej 2 cm poniżej trzpienia i mamy możliwość wprowadzenia 4 dwukorowych śrub poniżej trzpienia.
- Nie preferuje się zespożeń śródszpikowych ze względu na ryzyko złamania wtórnego na granicy zespolenie – trzpień endoprotezy.

Wnioski

- Późne złamania okołoprotezowe kości udowej znamienne pogarszają wyniki endoprotezoplastyki stawu biodrowego.
- Zaopatrzone śródoperacyjne złamania okołoprotezowe nie mają istotnego wpływu na wynik pooperacyjny.
- Kluczowym aspektem w leczeniu złamań okołoprotezowych jest ocena stabilności trzpienia.
- Wymiana trzpienia na rewizyjny bezcementowy stwarza możliwość dobrej stabilizacji endoprotezy oraz zespolenia złamania na zasadzie gwoździowania śródszpikowego.

VI Wierzejewskiego Symposium Stawu Biodrowego

19-20 października 2018
Warszawa

DZIĘKUJĘ

Kopeć K., Kusz D., Wojciechowski P.,
Nowak M., Dudko S.

Katedra i Klinika Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu SUM w Katowicach
Kierownik: prof. dr hab. med. Damian Kusz